

CROM VÀ HỢP CHẤT CỦA CROM

1. Tóm tắt lý thuyết

1.1. Crom

a. Vị trí trong Bảng tuần hoàn, cấu hình electron nguyên tử

- Cấu hình electron: $1s^22s^22p^63s^23p^63d^54s^1$ hay $[Ar]3d^54s^1$.

- Ô 24, nhóm VIB, chu kì 4.

b. Tính chất vật lí

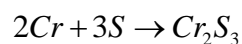
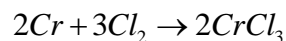
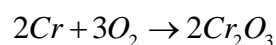
- Crom là kim loại màu trắng bạc, có khối lượng riêng lớn ($d = 7,2g/cm^3$), $t_{nc}^0 = 1890^{\circ}C$

- Là kim loại cứng nhất, có thể rạch được thủy tinh.

c. Tính chất hóa học

Trong các hợp chất crom có số oxi hoá từ +1 $\rightarrow$ +6 (hay gặp +2, +3 và +6).

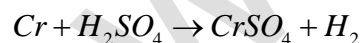
- Tác dụng với Phi kim:

- Tác dụng với nước:

Cr bền với nước và không khí do có lớp màng oxit rất mỏng, bền bảo vệ $\Rightarrow$ Mạ crom lên sắt để bảo vệ sắt và dùng Cr để chế tạo thép không gỉ.

- Tác dụng với Axit:

- Chú ý: Cr không tác dụng với dung dịch HNO_3 hoặc H_2SO_4 đặc, nguội.

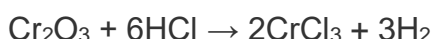
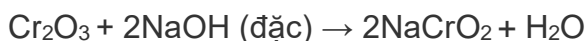
1.2. Hợp chất của Crom

a. Hợp chất Crom (III)

- Crom (III) oxit – Cr_2O_3

+ Tính chất vật lí: Cr_2O_3 là chất rắn, màu lục thẫm, không tan trong nước.

+ Tính chất hóa học: Cr_2O_3 là oxit lưỡng tính:

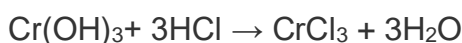
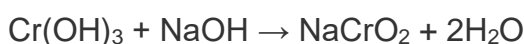

- Crom (III) hiđroxit – $\text{Cr}(\text{OH})_3$

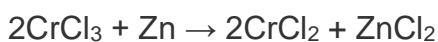
+ Tính chất vật lý: $\text{Cr}(\text{OH})_3$ là chất rắn, màu lục xám, không tan trong nước

+ Tính chất hóa học:

- $\text{Cr}(\text{OH})_3$ là một hiđroxit lưỡng tính:

- Tính khử và tính oxi hoá:

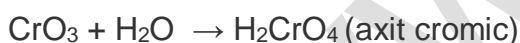

b. Hợp chất Crom (VI)

- Crom (VI) oxit – CrO_3

+ Tính chất vật lý: CrO_3 là chất rắn màu đỏ thẫm.

+ Tính chất hóa học: Là một oxit axit:

Có tính oxi hoá mạnh: Một số chất hữu cơ và vô cơ (S, P, C, $\text{C}_2\text{H}_5\text{OH}$) bốc cháy khi tiếp xúc với CrO_3 .

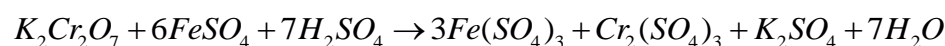
- Muối crom (VI):

+ Tính chất vật lý: Là những hợp chất bền.

Na_2CrO_4 và K_2CrO_4 có màu vàng (màu của ion CrO_4^{2-})

$\text{Na}_2\text{Cr}_2\text{O}_7$ và $\text{K}_2\text{Cr}_2\text{O}_7$ có màu da cam (màu của ion $\text{Cr}_2\text{O}_7^{2-}$)

+ Tính chất hóa học: Các muối cromat và đicromat có tính oxi hoá mạnh:

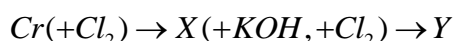
Trong dung dịch của ion CrO_4^{2-} luôn có cả ion $\text{Cr}_2\text{O}_7^{2-}$ ở trạng thái cân bằng với nhau:

2. Bài tập minh họa

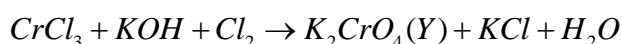
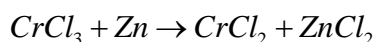
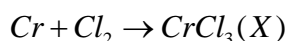
2.1. Dạng 1: Phương trình phản ứng

Bài 1: Cho sơ đồ phản ứng:

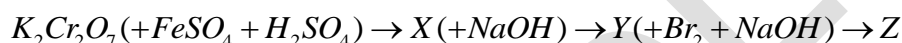

Biết Y là hợp chất của crom. Hai chất X và Y lần lượt là

Hướng dẫn giải

Bài 2: Cho sơ đồ chuyển hóa sau:

Biết X, Y và Z là các hợp chất của crom. Hai chất Y và Z lần lượt là

Hướng dẫn giải

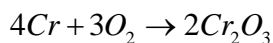
- Các phản ứng xảy ra là:

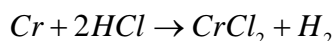
2.2. Dạng 2: Xác định lượng chất sau phản ứng

Bài 1: Cho m gam bột crom phản ứng hoàn toàn với dung dịch HCl (dư) thu được V lít khí H_2 (đktc). Mặt khác cũng m gam bột crom trên phản ứng hoàn toàn với khí O_2 (dư) thu được 15,2 gam oxit duy nhất. Giá trị của V là

Hướng dẫn giải

$$0,2 \quad \leftarrow 0,1$$

$$0,2 \quad \quad \quad 0,2$$

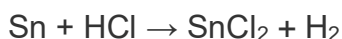
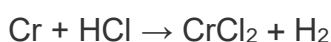
$$V_{H_2} = 4,48(l)$$

Bài 2: Hòa tan hoàn toàn 11,15 gam hỗn hợp X gồm crom và thiếc vào dung dịch HCl dư thu được 3,36 lít H_2 (đktc). Số mol O_2 cần dùng để đốt cháy hoàn toàn 11,15 gam X là:

Hướng dẫn giải

X gồm x mol Cr và y mol Sn

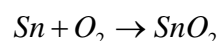
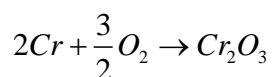
Phản ứng với HCl:

$$\rightarrow \begin{cases} x + y = n_{H_2} = 0,15 \text{ mol} \\ 52x + 119y = 11,15 \text{ g} \end{cases}$$

$$\Rightarrow x = 0,1 \text{ mol}; y = 0,05 \text{ mol}$$

Khi phản ứng với oxi:

$$\rightarrow n_{O_2} = 0,75 \cdot 0,1 + 0,05 = 0,125 \text{ mol}$$

2.3. Dạng 3: Hiệu suất của phản ứng

Thực hiện phản ứng nhiệt nhôm hỗn hợp X gồm Al và Cr_2O_3 , thu được hỗn hợp Y. Chia hỗn hợp Y thành hai phần bằng nhau.

+ Phần 1 phản ứng vừa đủ 2,5 lít dung dịch H_2SO_4 0,5M, nóng (không có không khí).

+ Phần 2 phản ứng vừa đủ 3,2 lít dung dịch HNO_3 1M, thu được 11,2 lít khí NO (đo ở đktc, sản phẩm khử duy nhất).

Hiệu suất của phản ứng nhiệt nhôm là:

Hướng dẫn giải

$$n_{H_2SO_4} = 2,5 \cdot 0,5 = 1,25 \text{ mol}$$

$$n_{HNO_3} = 3,2 \cdot 1 = 3,2 \text{ mol}$$

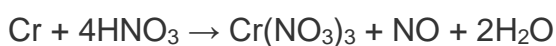
$$n_{NO} = 0,5 \text{ mol}$$

$$n_{NO_3^-} = 3,2 - 0,5 = 2,7 \text{ mol}$$

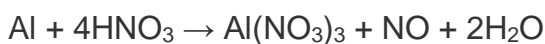
$$n_{SO_4^{2-}} = 1,25 \text{ mol}$$

Ta thấy có sự chênh lệch điện tích NO_3^- và SO_4^{2-} , chính là do Cr sinh ra

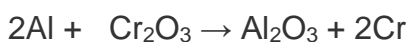
$$\Rightarrow n_{Cr} = 1,7 - 1,25 \cdot 2 = 0,2 \text{ mol}$$

$$0,2 \quad 0,8 \quad 0,2 \quad 0,2$$

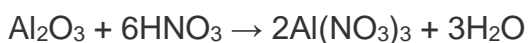

$$0,3 \quad 1,2 \quad \quad \quad 0,3$$

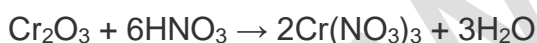

$$0,2 \quad 0,1 \quad 0,1 \quad 0,2$$

$$\Rightarrow n_{Al_2O_3} = 0,1$$

$$0,1 \quad 0,6$$

$$0,1 \quad \leftarrow \quad 3,2 - 0,8 - 1,2 - 0,6$$

$$\Rightarrow \sum n_{Cr_2O_3, bd} = 0,2$$

$$\sum n_{Al, bd} = 0,5$$

$\Rightarrow$ Hiệu suất tính theo Cr_2O_3

$$\rightarrow H\% = \frac{0,1}{0,2} = 50\%$$

4. Kết luận

Sau bài học cần nắm:

- Vị trí của Crom trong Bảng hệ thống tuần hoàn các nguyên tố hóa học
- Cấu tạo nguyên tử, tính chất vật lí - hóa học và phương pháp điều chế.

- Tính chất và ứng dụng của một số hợp chất quan trọng của Crom như oxit và muối Crom (III), Crom (VI).

www.eLib.vn